

[Rettskilder](#) / [Rettskilder per type](#) / [Uttalelser](#) / [Prinsipputtalelser](#)

Prinsipputtalelse

Skattemessig vurdering av aksjeincentivmodell

Publisert: 28.03.2022 Avgitt 28.03.2022

Skatteetaten mottar en rekke anmodninger om bindende forhåndsuttalelser (BFU) vedrørende skattemessige konsekvenser av en type aksjeincentivmodell hvor man kun betaler en andel av kjøpesummen ved erverv og hvor resterende del av kjøpesummen skal gjøres opp ved realisasjon og/eller ved utbytte fra selskapet.

Denne prinsipputtalelsen er avgitt for å klargjøre Skattedirektoratets standpunkt til den skattemessige behandlingen av slike incentivordninger, og erstatter prinsipputtalelsen av 01.01.2022 om samme tema.

Innhold i denne uttalelsen:

- ↓ [1. Nærmere om aksjeincentivmodellene som omtales i denne uttalelsen](#)
- ↓ [2. Skattedirektoratets vurdering av incentivordningenes skattemessige konsekvenser](#)
- ↓ [3. Særlig om aksjer som eies indirekte gjennom \(holding\)selskap](#)
- ↓ [4. Erverv av aksjer fra andre enn arbeidsgiver](#)

1. Nærmere om aksjeincentivmodellene som omtales i denne uttalelsen

Modellene som denne uttalelsen gjelder omtales ofte som «Kruse-Smith-modellen», og går i korte trekk ut på at den ansatte erverver aksjer i arbeidsgiverselskapet eller i selskap i samme konsern. Ervervet kan f.eks. skje ved kjøp av selskapets egne aksjer eller kjøp av aksjer fra en annen aksjonær. Aksjene gir stemmerett og rett til utbytte. Det er vilkår om ansettelse for å kunne erverve og eie aksjer i selskapet, og det er restriksjoner knyttet til salg av aksjen.

På ervervstidspunktet betaler den ansatte et kontantbeløp som er vesentlig lavere enn markedsverdi. Differansen mellom det som betales kontant ved ervervet og markedsverdien skal først gjøres opp ved senere realisasjon og/eller ved utbytte fra selskapet. Denne differansen omtales i det følgende som «restvederlaget». Dersom aksjene reduseres i verdi i perioden frem til realisasjon, ettergis hele eller deler av restvederlaget, eventuelt den delen av restvederlaget som ikke er gjort opp ved utbytte fra selskapet. Det forutsettes at den ansatte tar en reell økonomisk risiko og anses som aksjonær for skattemessige formål.

Restvederlaget er i enkelte ordninger benevnt som en selgerkreditt eller som et lån. I andre ordninger kan det være betegnet som et betinget vederlag. Dette omtales nærmere nedenfor.

I denne uttalelsen redegjøres det for Skattedirektoratets syn på den skattemessige behandlingen av slike incentivordninger. Uttalelsen omtaler kun skattemessige konsekvenser for den ansatte, ikke skattemessig behandling hos arbeidsgiver eller andre avtaleparter. Uttalelsen tar ikke stilling til selskapsrettslige spørsmål.

I noen tilfeller blir aksjene ervervet av et selskap eid av den ansatte. Dette omtales særskilt i punkt 3 nedenfor. I punkt 4 beskrives enkelte presiseringer for tilfeller hvor aksjer erverves fra andre aksjonærer, og ikke fra arbeidsgiver.

2. Skattedirektoratets vurdering av incentivordningenes skattemessige konsekvenser

2.1 Rettspraksis

To avgjørelser fra Høyesterett omhandler spørsmålet om ansattes *gevinst ved realisasjon* av aksjer kunne skattlegges som fordel vunnet ved arbeid.

Høyesteretts avgjørelse i Rt. 2000 s. 758 (Kruse Smith) gjaldt en incentivordning hvor ansatte tegnet aksjer i selskapet til pålydende, kr 10. Det ble ikke innbetalt noe utover tegningskursen. En særskilt regulert matematisk verdi per aksje i selskapet var etter nytegningen kr 143,02. Samtidig med tegningen ble det inngått en avtale med hovedaksjonæren om fremtidig innløsning av aksjene. Dersom erververen sluttet i selskapet, hadde han plikt til å overdra aksjene til hovedaksjonæren. Vederlaget ved overdragelsen skulle fastsettes til en særskilt regulert matematisk verdi, og det skulle på dette tidspunktet gjøres fradrag for kr 133,02 (differansen mellom tegningskursen på kr 10 og den matematiske verdien på aksjene etter tegningen på kr 143,02). Aksjene ble realisert med gevinst, og differansen ble gjort opp.

Høyesterett kom til at det ikke var tvilsomt at de ansatte måtte anses som aksjonærer i selskapet ved tegning, selv om kapitalrisikoen ikke knyttet seg til hele markedsprisen på ervervstidspunktet. I den aktuelle saken kom Høyesterett til at gevinsten ved realisasjon måtte anses som kapitalinntekt og ikke arbeidsinntekt.

Høyesterett uttalte videre:

«Det er riktig at de aksjer som ble tegnet ved kapitalutvidelsen i 1987, ble ervervet til underpris. Men som følge av bestemmelsen i aksjonæraftalen om at det ved innløsning av aksjene skulle gjøres fradrag for verdien av underkursen, ble denne fordelten aldri realisert. Den eneste fordel som de ankende parter har fått, er at de i perioden fra 1987 til 1991 har fått utøve aksjonærrettigheter over aksjer som var mer verdt enn det de hadde betalt for dem. Etter mitt syn må verdien av den kreditt som de ankende parter på denne måte har fått stilt til disposisjon, anses som fordel vunnet ved arbeid. Dette er imidlertid en fordel som ligningsmyndighetene ikke har beskattet, og Høyesterett kan derfor ikke avsi dom for at denne skal beskattes. Verdien av den underkurs som aksjene ble ervervet for, er derimot aldri blitt realisert, og denne kan derfor ikke være gjenstand for beskatning.»

I Rt. 2000 s. 1739 (Pre Finans) ble utfallet et annet. Høyesterett viste til at gevinst ved ordinært eierskap av aksjer i arbeidsgiverbedriften i utgangspunktet ikke skal skattlegges som arbeidsinntekt, selv om ansettelsen er en viktig forutsetning for aksjeinnehavet. Samtidig ble det presisert at det er sikker rett at ytelser i arbeidsforholdet i form av friaksjer eller aksjer til underpris utgjør en fordel som skattlegges som arbeidsinntekt. Det følger av dette at særfordeler som arbeidstakeren får på grunn av arbeidsforholdet i forbindelse med aksjekjøp er skattepliktige og at det samme må gjelde ved salg av aksjer. I den konkrete saken kom Høyesterett til at så vel fraværet av risiko ved kjøpet som avtalens salgsvilkår representerte et markert avvik fra de markedsmessige vilkårene. Konsekvensen ble at aksjegevinsten måtte anses som en fordel vunnet ved arbeid.

Dommene fra Høyesterett viser at det må foretas en konkret vurdering av den ansattes anskaffelses- og avhendelsesvilkår for å avgjøre om det foreligger en fordel som skal beskattes som arbeidsinntekt.

2.2 Skattemessig behandling ved erverv av aksjene

Hvis aksjene er ervervet til en lavere pris enn det en uavhengig part ville betalt for aksjene, vil det foreligge en underpris ved ervervet. En eventuell underpris skattlegges som en fordel vunnet ved arbeid på ervervstidspunktet, jf. skatteloven § 5-1. I incentivmodellen som omhandles i denne uttalelsen vil det foreligge en underpris med mindre differansen mellom det som betales ved ervervet og markedsprisen for skatteformål kan anses som et reelt lån/kreditt.

I Kruse Smith-dommen la Høyesterett til grunn at det foreligger en kreditt. Den kreditten som etableres må etter Skattedirektoratets syn behandles som et lån. Lånet anses dermed som en del av vederlaget for aksjene. Det kan i slike tilfeller ikke få noen betydning om partene i avtalen har benevnt kreditten som et lån, et betinget vederlag, restkjøpesum el. Den økonomiske realiteten er den samme for den ansatte uansett avtalens utforming; den ansatte betaler en mindre del av markedsverdien på ervervstidspunktet, restvederlaget utsettes til realisasjon, og plikten til å betale restvederlaget bortfaller helt eller delvis hvis aksjen skulle falle i verdi. Det er derfor ingen grunn til å skille på de skattemessige konsekvensene i disse sakene.

2.3 Beskatning av fordel ved rimelig lån/kreditt

Når det foreligger en kreditt/lån tilsvarende restvederlaget, må det vurderes om lånet vil få noen skattemessige konsekvenser for den ansatte. Fordel i form av rimelig rente på lån er skattepliktig som fordel vunnet ved arbeid når lånet er foranlediget av arbeidsforholdet. Lånet/kreditten er gitt i forbindelse med aksjeincentivordningen rettet mot ansatte. Dersom lånet ytes rentefritt, eller til en lavere rente enn den ansatte ville kunne oppnå uavhengig av arbeidsforholdet, vil fordelten av en slik lavere rente i prinsippet være skattepliktig som lønn.

Lånet vil som hovedregel være omfattet av reglene om rimelige lån i arbeidsforhold når det er gitt av arbeidsgiver, jf. skatteloven § 5-12 4. ledd og FSFIN § 5-12-A. Det vil foreligge en skattepliktig fordel dersom avtalt rente er lavere enn normrenten.

For en nærmere beskrivelse av i hvilke tilfeller lån fra andre enn arbeidsgiver er omfattet av disse reglene vises det til Skatte-ABC 2021/22 "Lån i arbeidsforhold" punkt 4.2.

Dersom lånet er gitt utenfor rammene av skatteloven § 5-12 4. ledd og FSFIN § 5-12 A, og avtalt rente er lavere enn markedsrenten, vil forskjellen mellom avtalt rente og markedsrente være en skattepliktig fordel for de ansatte.

Skattepliktige som har lagt til grunn markedsrente i skattemeldingen kan endre til dette til normrente ved egenendring, alternativt anmode skattekontoret om endring dersom det ikke er egenendringsadgang. Se mer om [endring av skattemelding](#).

2.4 Beskatning ved utdelinger i eiertiden

Utdeling av utbytte beskattes i utgangspunktet i henhold til aksjonærmodellen, jf. skatteloven §§ 10-11 flg. Det er normalt ikke aktuelt å omklassifisere utbytte til lønn når aksjene eies direkte. Se uttalelser fra Skattedirektoratet i Utv. 2009 s. 1284 og Utv. 2013 s. 1189, og punkt 3 nedenfor som beskriver skattemessig behandling ved indirekte eie.

2.5 Beskatning ved realisasjon av aksjene

Utgangspunktet er at gevinst/tap ved realisasjon av aksjene beskattes etter aksjonærmodellen i skatteloven §§ 10-30 flg. I incentivordninger denne uttalelsen omhandler, hvor den ansatte anses som aksjonær fra ervervet, vil gevinst ved realisasjon normalt ikke anses som skattepliktig fordel vunnet ved arbeid. Både kontantvederlaget og restvederlaget inngår i inngangsverdien på aksjene.

Hvis avtalen innebærer at den ansatte ikke har foretatt en reell kapitalinvestering eller at den ansatte er sikret mot tap, helt eller delvis, kan konsekvensen bli at gevinst ved realisasjon anses som en skattepliktig fordel vunnet ved arbeid, se Rt. 2000 s. 1537 (Pre Finans) omtalt ovenfor.

Hvis det ved realisasjon av aksjer er bestemmelser om earn-out eller lignende reguleringer, må det vurderes om deler av en gevinst skal tilordnes den ansatte som fordel vunnet ved arbeid, se Skatte-ABC 2021/22 "Utgangsverdi" punkt 6.4.

2.6 Beskatning av lån/kreditt som ettergis

Hvis den ansatte har en forpliktelse til å betale resterende kjøpesum ved realisasjon av aksjene, og den ansatte blir fritatt for denne forpliktelsen, vil ettergivelsen innebære en skattepliktig fordel vunnet ved arbeid, jf. skatteloven § 5-1 jf. § 5-10.

3. Særlig om aksjer som eies indirekte gjennom (holding)selskap

Vurderingen av om det foreligger en skattepliktig fordel på ervervstidspunktet blir den samme som beskrevet ovenfor i punkt 2.2 dersom aksjene eies indirekte gjennom (holding)selskap. Den ansatte tilordnes og skatlegges for fordelene selv om det er et selskap eid av den ansatte som erverver aksjene.

Ved utdeling av utbytte i eiertiden, vil utbytte som utgangspunkt tilordnes selskapet som er aksjeeier og beskattes etter fritaksmetoden i skatteloven § 2-38. Det kan imidlertid være aktuelt å endre tilordning og beskatning hvis utdelingen er godtgjørelse for arbeid den ansatte har utført. Se Skattedirektoratets uttalelse i Utv. 2013 s. 1189. Den ansatte vil i slike tilfeller være riktig subjekt for tilordning av inntekten. Inntekten kan ikke med skattemessig virkning overføres til selskapet og klassifiseres som utbytte.

Når en ansatt som eier aksjer i arbeidsgiverselskapet via et (holding)selskap er skattlagt for et beløp som har tilfalt vedkommendes selskap som aksjonær, skal han eller hun skattemessig anses for å ha innbetalt et tilsvarende beløp til selskapet. Beløpet tillegges inngangsverdien på aksjene i (holding)selskapet og behandles som innbetalt kapital. Se Utv. 2016 s. 836 og Skatte-ABC 2021/22 "Tilsidesettelse – allment" punkt 4.6.4.

Gevinst eller tap ved realisasjon av aksjene vil som hovedregel være omfattet av fritaksmetoden i skatteloven § 2-38. Hvis det ved realisasjonen foreligger fordel som må anses vunnet ved arbeid, for eksempel ettergivelse av gjeld eller betaling for fremtidig arbeidsinnsats, skal denne fordelene tilordnes den ansatte og beskattes som fordel vunnet ved arbeid.

Når det er på det rene at et lån til selskapet skyldes aksjonærens arbeidsforhold, skal arbeidstakeren beskattes for en eventuell fordel selv om lånet er gitt til den ansattes (holding)selskap, se Skatte-ABC 2021/22 "Lån i arbeidsforhold" punkt 4.4. Skattedirektoratet legger til grunn at i en ordning som beskrevet i denne uttalelsen, er de gunstige betingelsene, herunder eventuell ettergivelse av lån/reduksjon av betalingsforpliktelsen, foranlediget av arbeidsforholdet. En uavhengig tredjepart ville ikke oppnådd tilsvarende betingelser.

4. Erverv av aksjer fra andre enn arbeidsgiver

Den skattemessige behandlingen for arbeidstaker blir den samme uavhengig av om det er arbeidsgiver som selger egne aksjer eller om aksjene erverves fra en annen aksjonær. Det har ikke betydning om aksjene er i arbeidsgiverselskapet eller i et annet selskap, f.eks. morselskapet i konsernet.

Det innebærer at en eventuell underpris ved erverv av aksjer er skattepliktig som fordel vunnet ved arbeid selv om aksjene er ervervet fra en tredjepart og ikke fra arbeidsgiver. Det samme vil gjelde andre fordeler som ledd i eller som følge av incentivordningen, f.eks. gunstige lånevilkår eller ettergivelse av gjeld.